

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

ELİF KAYA BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/266)

Karar Tarihi: 6/4/2017

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Nuri NECİPOĞLU
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Murat ŞEN
Başvurucu : Elif KAYA
Vekili : Av. Ali AYDIN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tutuklunun ceza infaz kurumuna yerleştirilmeden önce kurum personeli tarafından şiddet ve tacize maruz bırakılarak zorla çıplak aranması nedeniyle işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 18/12/2013 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca, başvurucunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmiştir.
5. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü sunmuştur.
8. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formu ve ekleri ile Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığında temin edilen belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:

10. Başvurucu 20/6/2013 tarihinde kolluk kuvvetlerince gözaltına alınmış ve silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan İzmir 2 No.lu Hâkimliğinin (TMK 10. madde ile görevli) 23/6/2013 tarihli kararı ile tutuklanmıştır.

11. Başvurucu, tutuklama kararı üzerine İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna (Ceza İnfaz Kurumu) götürülmüştür. Ceza İnfaz Kurumuna kabulü sürecinde infaz koruma memurları başvurucuyu aramak istemişler ve başvurucuyu arama odasına almışlardır.

12. İnfaz koruma memurlarının beyanı kapsamında başvuru, gözaltı esnasında kolluk tarafından arandığını belirterek arama yapılmasına izin vermemiştir. Başvuru ise infaz koruma memurlarının çıplak arama yapmak istemesi üzerine bunun insanlık onuruna aykırı olduğunu belirterek arama yapılmasına karşı çıkmıştır.

13. Başvurucunun karşı koyması üzerine Kurum İkinci Müdürüne haber verilmiş ve Müdür sabaha karşı saat 05.00 sıralarında Ceza İnfaz Kurumuna gelmiştir. Başvurucunun arama yapılmasına karşı olmasına rağmen mevzuat hükümleri gereğince araması yapılmıştır. İnfaz koruma memurları aramanın çıplak olarak yapılmadığını ve zor kullanma yetkisinin aşılmadığını belirtmişlerdir.

14. Başvuru vekili, ertesi gün başvuru ziyarete gelmiş ve olaylar hakkında bilgi sahibi olmuştur. Başvuru vekili, başvuru çıplak aramaya karşı koyması üzerine infaz koruma memurlarının tacize varacak tutum ve davranışlarla çıplak arama yaptığını belirterek 5/8/2013 tarihinde Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyetçi olmuştur.

15. Öte yandan başvuru hakkında aramaya karşı çıktığından bahisle disiplin soruşturması açılmıştır.

16. Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığının yürüttüğü soruşturma kapsamında olay günü aramaya katılan infaz koruma memurlarının şüpheli sıfatıyla beyanları alınmış ve soruşturma sonucunda 11/10/2013 tarihinde müsnet suçun unsurlarının oluşmadığı belirtilerek şüpheliler hakkında kovuşturmayla yer olmadığına karar verilmiştir.

17. Başsavcılık kararında ceza infaz kurumuna alınan tutuklu ve hükümlülerin onuru rencide olmayacak şekilde mevzuat uyarınca arama yapılması gerektiği, olayda da kadın başvuru kadın infaz koruma memurları tarafından kapalı odada usule uygun şekilde arandığı, olayda çıplak aramanın söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

18. Kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karara yapılan itiraz, İzmir 9. Ağır Ceza Mahkemesinin 6/3/2014 tarihli kararı ile reddedilmiştir.

19. Başvuru hakkında yapılan disiplin soruşturması sonucunda Disiplin Kurul Başkanlığının 1/7/2013 tarihli kararı ile başvuru aramaya karşı çıktığından bahisle başvurucuya bir ay süre ile ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verilmiştir.

20. Başvuru, Disiplin Kurulu kararına karşı itirazda bulunmuş; Karşıyaka İnfaz Hâkimliğinin 25/10/2013 tarihli kararı ile 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 43. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendi uyarınca kurum görevlilerine karşı uygunsuz söz sarf etmek veya davranışta bulunmak eylemi nedeni ile disiplin cezası verildiğinden bahisle itiraz istemi reddedilmiştir.

21. Hâkimlik, duruşmalı olarak yaptığı yargılamada başvuru ve tanık sıfatıyla bazı infaz koruma memurlarının beyanı alınmıştır. Bununla birlikte olaya ilişkin kamera kayıtları getirilerek Hâkimlik tarafından incelenmiştir. Kararın gerekçesinde Hâkimlik, öncelikle ceza infaz kurumlarında aramaya ilişkin mevzuatı incelemiştir. Buna göre ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların kuruma ilk geldiklerinde ya da koğuştan çıkış ve girişlerinde aranmalarının bir zorunluluk olduğu, aksinin kabulü hâlinde ceza infaz kurumuna sokulması yasak eşyaların sokulmasının mümkün hâle geleceği ifade edilmiştir. Hâkimlik ayrıca yasak eşyaların sokulması hâlinde de ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklular ile infaz koruma memurlarının can güvenliklerinin ve sağlıklarının tehlikeye gireceğini, kurumda disiplin ve düzeninin sağlanmasının imkânsız hâle geleceğini vurgulamıştır.

22. Hâkimlik, gerekçesinin devamında kamera kayıtlarının incelemesi sonucunda bazı tanıkların çelişkili beyanları olsa da çıplak arama yapılmadığı kanaatine varmıştır.

Özellikle başvuruçunun çıplak aranması için zor kullanılması hâlinde kıyafetlerinde olması beklenen yırtıklık, yamukluk veya dağınıklık gibi durumların olmadığı belirtilmiştir.

23. İnfaz Hâkimliğinin kararına karşı başvuruçudan yapılan itiraz, Karşıyaka 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 8/11/2013 tarihli kararı ile reddedilmiş; karar, başvuruçuya 19/11/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

24. 18/12/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

25. 5275 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar ziyaretçi görüşüne çıkarılmamasıdır.

(2) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasını gerektiren eylemler şunlardır:

...

b) Aramaya karşı çıkmak.

...

(3) Resmî ve yetkili merciler ile avukatlar ve yasal temsilcilerle görüşmelerde bu madde hükmü uygulanmaz."

26. 4/6/2006 tarihli ve 26131 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün (İnfaz Tüzüğü) "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 46. maddesi şöyledir:

“ ...

(2) Hükümlünün üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve kurum en üst amirinin gerekli görmesi hâlinde, çıplak olarak veya beden çukurlarında aşağıda belirtilen usullere göre arama yapılabilir.

a) Çıplak arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir,

b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkartılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkartılır. Bu giysiler de mutlaka aranır,

c) Çıplak arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir. Aranar kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir,

d) Çıplak olarak arama, mümkün olan en kısa süre içinde bitirilir.

(3) Beden ve üst aramaları aynı cinsiyetten güvenlik ve gözetim görevlileri tarafından yapılır.

...

(9) Arama ve sayımlar sırasında insan onuruna saygı esastır."

B. Uluslararası Hukuk

27. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 3. maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz."

28. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), tutuklu ve hükümlülerle ilgili olarak onların korunmasız ve zayıf durumda olduklarını, en zor şartlarda dahi yetkililerin bu kişilerin fiziksel esenliklerini korumakla sorumlu olduklarını belirtmiştir (*Keenan/Birleşik Krallık*, B. No: 27229/95, 3/4/2001, § 91; *Tarariyeva/Rusya*, B. No: 4353/03, 14/12/2006, § 73; *Vladimir/Romanov/Rusya*, B. No: 41461/02, 24/7/2008, § 57).

29. AİHM, cezaevi güvenliği sağlamak, suç işlenmesini ya da düzenin bozulmasını engellemek amacıyla çıplak arama yapılmasının gerekli olabileceğini kabul etmiştir (*Van Der Ven/Hollanda*, B. No: 50901/99, 4/2/2003, § 60) Ancak somut olayın şartları açısından bu uygulamanın üzüntü ve aşağılama duygusunu artırabileceği, bu yönüyle kamu otoritelerinin hükümlü/tutukluların onurunu zedelemeyecek şekilde uygun davranmaları gerektiği değerlendirilmektedir (*Van Der Ven/Hollanda*, §§ 61-62; *Valašinas/Litvanya*, B. No: 44558/98, 24/7/2001, § 117; *Iwanczuk/Polonya*, B. No: 25196/94, 15/11/2001, § 59; *Frerot/Fransa*, B. No: 70204/01, 12/6/2007, §§ 38-47; *Pawel Pawlak/Polonya*, B. No: 13421/03, 30/10/2012, § 141).

30. AİHM; tamamen duysal yalıtma ile birlikte bütünüyle sosyal yalıtmanın kişiliği tahrip edeceğini, güvenlik veya başka gerekçelerle haklı gösterilmeyecek bir insanlık dışı muamele biçimi oluşturacağını belirtmiştir. Diğer taraftan mahkûmların diğer mahkûmlarla görüşmesinin yasaklanmasının güvenlik, disiplin veya önleyici tedbirlerin gerektirdiği koşullarda Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlali olarak değerlendirilemeyeceği belirtilmiştir. (*Öcalan/Türkiye*, B. No: 46221/99, 12/5/2005, § 191). Ayrıca güvenliği sağlama, tutulan kişiyi diğer tutululardan koruma, devam eden yargılamada sanıkların hileli iş birliği yapmalarını veya tutulan kişinin dışarıdakilerle suç için iş birliği yapmalarını önleme gibi amaçlarla tek başına tutma tedbirinin uygulanması da mümkündür. Başka bir ifade ile sıkı güvenlik rejimine ilişkin bir tedbir olan tek başına tutma kendiliğinden Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı bir müdahale sayılmaz (*Van der Ven/Hollanda*, § 50). Uzun süre başkalarından ayrı tutmanın Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında bir ihlal oluşturup oluşturmayacağı değerlendirirken olayın içinde bulunduğu özel koşullara, tedbirin zorunluluğuna, süresine, izlenen amaca ve ilgili kişi üzerindeki etkilerine bakılması gerekir (*Rohde/Danimarka*, B. No: 69332/01, 21/7/2005, § 93).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

31. Mahkemenin 6/4/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. İşkence ve Kötü Muamele Yasağının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

32. Başvurucu; tutuklanması üzerine sevk edildiği İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun mahkûm kabul bölümünde Kurum personeli tarafından çıplak kalacak şekilde soyularak arama yapılmasını reddetmesi üzerine şiddet ve tacize maruz kalarak kendisinin zorla çıplak aramasının yapıldığını, çıplak aramanın insanlık onuruna aykırı olduğunu, aramayı kabul etmediği için verilen disiplin cezasının mahiyeti nedeniyle adeta tecrit içinde tecrit yaşadığını belirterek Anayasa'nın 17. ve 19. maddelerinde tanımlanan işkence ve kötü muamele yasağı ile kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

33. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun, Anayasa'nın 19. maddesinde düzenlenen kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlal edildiği şikâyetlerinin özünü aldığı disiplin cezası oluşturmaktadır. Başvurucunun bir ay süre ile ziyaretçiden yoksun bırakılmasının -tutuklu olarak cezaevinde bulunması nedeniyle kişi özgürlüğünün zaten kısıtlı olduğu gözetildiğinde- Anayasa'nın 19. maddesi kapsamında değil Anayasa'nın 17.

maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

34. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" kenar başlıklı 17. maddesi şöyledir:

"Herkes, ... maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

...

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

35. Anayasa'nın 17. maddesinde herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı güvence altına alınmıştır. Maddenin üçüncü fıkrasında kimseye "işkence" ve "eziyet" yapılamayacağı, kimsenin "insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muamele"ye tabi tutulamayacağı düzenlenmiştir. Anılan fıkra ile özel olarak insan onurunun korunması amaçlanmıştır (*Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 80).

36. Bu bağlamda Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen işkence, eziyet ve insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulma yasağı mutlak bir nitelik taşımakta olup bu kapsamda öncelikle kamusal yetkiyle güç kullanan görevlilerin hiçbir şekilde kişilerin beden ve ruh bütünlüğüne zarar vermemelerini gerektirir (*Cezmi Demir ve diğerleri*, § 81).

37. Anayasa'nın 17. maddesi cezaevinde tutulan bir hükümlü veya tutuklunun içinde bulunduğu şartların insan onuruna yakışır bir şekilde olmasını da koruma altına almaktadır. İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları, özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Cezaevinde tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir (*Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, § 39).

38. Bu bağlamda işkence ve kötü muamele konusundaki iddialar, uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelerden de oluşabilir. Ancak bu koşulların tespiti hâlinde kötü bir muamelenin varlığından bahsedilebilir (*Cuma Doygun*, B. No: 2013/394, 6/3/2014, § 28).

39. Öte yandan bireysel başvurulara ilişkin şikâyetlerin incelenmesinde Anayasa Mahkemesinin sahip olduğu rol ikincil niteliktedir. Ancak Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı ve kötü muamele yasağı ihlali ile ilgili iddialarda bulunduğu zaman Anayasa Mahkemesi, bu konu hakkında tam bir inceleme yapmalıdır. Soruşturma ve kovuşturma aşamasında delilleri değerlendirmek kural olarak Cumhuriyet savcıları ve derece mahkemelerin işi olduğundan Anayasa Mahkemesinin görevi, bu makamların maddi olaylara ilişkin yaptıkları değerlendirmenin yerine kendi değerlendirmesini koymak değildir. Bu nedenle öncelikle yapılması gereken bireysel başvuru dosyasındaki iddiaların maddi boyutu açısından soruşturma ve/veya kovuşturma dosyasındaki değerlendirmede ortaya konulan delillerin yeterli olup olmadığını değerlendirmektedir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin cezai sorumluluk bağlamında suça ya da masumiyete ilişkin bir bulguya ulaşma görevi bulunmamaktadır. Diğer taraftan derece mahkemelerinin bulgularının Anayasa Mahkemesini bağlamamasına rağmen normal şartlar altında bu mahkemelerin maddi olaylara ilişkin yaptığı tespitlerden ayrılmak için de kuvvetli nedenlerin var olması gerekir.

40. Çıplak arama yapılması, hükümlü ve tutuklular açısından tek başına kötü muamele yasağını ihlal eden bir durum olarak değerlendirilemez. Nitekim ceza infaz kurumlarının güvenliğinin sağlanması, hükümlü ve tutukluların kurum içinde kendilerine, diğer hükümlü/tutuklara ve infaz koruma memurlarına zarar verecek veya suç oluşturacak uyuşturucu maddelerin, kesici ve delici aletlerin sokulmasının engellenmesini amaçlamaktadır. Nitekim İnfaz Tüzüğü'nün 46. maddesinde de bu husus düzenlenerek çıplak aramanın hukuki dayanağı ortaya konmuştur.

41. Öte yandan çıplak arama usulü ve sıklığı kötü muamele yasağının ihlali sonucunu doğurabilir. Özellikle ceza infaz kurumunda güvenlik, düzenin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi amacını aşacak ve hükümlü/tutuklular yönünden insan onurunu zedeleyecek nitelikte bir uygulamaya dönüşmesi kötü muamele yasağı yönünden gözönünde bulundurulması gereken hususlardır. Bu bağlamda hükümlü/tutukluların aynı cinsiyetten personel tarafından aranması, çok sık arama yapılarak aramanın rencide etme uygulamasına dönüşmemesi, başkalarının karşısında yapılmaması gerekmektedir.

42. Somut olayda başvurusunun şiddet ve tacize varan bir çıplak arama olduğu iddialarına yönelik olarak başvurusunun savunulabilir ve her türlü makul şüpheden uzak bir delili bulunmamaktadır. Başvurucu, şiddete maruz kaldığına dair herhangi bir sağlık raporu sunmadığı gibi buna ilişkin bir talebi olduğundan da bahsetmemiştir. Başvurucu vekilinin olayın ertesi günü ziyarette bulunduğu gözetildiğinde başvuru vekilinin de şiddete yönelik iddiaları delillendirmek için sağlık raporu talep etme imkânının olduğu açıktır. Ancak başvuru vekilinin de bu yönde bir talebi olmamıştır. İnfaz Hâkimliğinin kamera kayıtlarında yaptığı incelemede de başvurusunun görüntülerinde herhangi bir zorlama tespit edilmemiştir. Dolayısıyla başvurusunun çıplak aranmaya yönelik iddialarının dayanağı olduğu söylenemez (*Turan Günana (5)*, B. No: 2013/5545, 15/12/2015, §§ 64-66).

43. Öte yandan başvuru, çıplak arama yapılmasına yönelik olarak çıplak aramanın sıklığı, uygulanması açısından mevzuatta belirtilen standartlar dışında onurunu zedeleyecek bir usulde yapıldığına yönelik bir iddia dile getirmemiştir.

44. Başvurusunun verilen disiplin cezası nedeniyle tecrit edildiğine ilişkin iddiaları yönünden ise tek başına tutma veya tecrit olarak adlandırılabilir bir yalnızlaştırmadan bahsedebilmek için kişinin ziyaretten yoksun bırakılmasından öte mahkûmun diğer tüm iletişim imkânlarının da elinden alınması gereklidir. Dolayısıyla diğer hükümlü/tutuklularla görüşme, haberleşme araçlarından yararlanma ve sadece bir ay süre ile ziyaretçiden yoksun bırakılma gözetildiğinde başvurusunun uzun süre veya süresiz bir şekilde tek başına tutulma veya sosyal yalnızlaştırılmaya maruz kaldığından bahsetmek mümkün değildir (*Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, §§ 39-49).

45. Açıklanan nedenlerle başvurusunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

46. Başvurucu; cezaevinde bir hükümlü ile kavga ettiğinden bahisle beş gün hücre cezası ile teczibesine karar verildiğini, kamera kayıtlarının incelenmesi sonucu çıplak aramanın yapıldığının açıkça görülebilir olmasına ve tanık beyanlarının birbiri ile çelişkili olmasına rağmen disiplin cezasına karşı yapmış olduğu itirazda İnfaz Hâkimliğinin vakıaları ve delilleri yanlış değerlendirdiğini, sanık pozisyonunda yer alan kişilerin tanık sıfatı ile dinlendiğini, kamera kayıtlarının yer aldığı görüntülerde dokuz gardiyanın fiile iştirak ettiğinin açık olmasına rağmen sadece tutanak mümzileri dinlenmek suretiyle eksik incelemeye dayalı olarak karar verildiğini belirterek Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

47. Başvurucu hakkındaki hücre hapsi cezası, haberleşme veya iletişim araçlarından ve ziyaretçi kabulünden yoksun bırakılma sonucunu ortaya çıkaracağından ve bu durumda başvurunun kişisel hakları etkilendiğinden bu bağlamda disiplin cezasına ilişkin uyuşmazlığın "medeni hak" ile ilgili olduğu kabul edilmelidir (*Cihan Yeşil*, B. No: 2013/8635, 6/5/2015). Dolayısıyla başvurunun disiplin cezasına çarptırılmasından dolayı yaptığı şikâyetin İnfaz Hâkimliği tarafından incelenmesinin "medeni hak" kapsamında kaldığının ve Anayasa'nın 36. maddesinin uygulanmasının mümkün olduğunun kabul edilmesi gerekir. Başvurucunun tanık dinlenmemesi ve bilirkişi raporu alınmamasına ilişkin şikâyetleri silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlali iddiası kapsamında değerlendirilmiştir.

48. Yapılan yargılama sırasında tanık dinletme hakkı da dâhil olmak üzere delillerin ibrazı ve değerlendirilmesi, adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olarak kabul edilen silahların eşitliği ilkesi kapsamında kabul edilmektedir (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38). Silahların eşitliği ilkesi, davanın taraflarının usule ilişkin haklar bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelir (*Yaşasın Aslan*, B. No: 2013/1134, 16/5/2013, § 32).

49. Delilleri değerlendirme ve gösterilmek istenen delilin davayla ilgili olup olmadığına karar verme yetkisinin esasen derece mahkemelerine ait olduğu, derece mahkemelerinin dava konusuna, elde edilen delillerin ağırlığına ve iddia ile savunmalara göre tanık beyanı, keşif icrası ve bilirkişi incelemesi gibi delilleri toplamama veya incelememe konusunda takdir yetkisine sahip olduğu dikkate alındığında (*İlker Erdoğan*, § 25), tanık dinlenmemesine ve bilirkişi incelemesi yaptırılmamasına ilişkin ileri sürülen hususun silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerini ihlal etmediği sonucuna varılmıştır.

50. Öte yandan Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyuşmazlıkla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz. Ancak bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık keyfilik içeren tespit ve sonuçlar bu kapsamda değildir (*Ahmet Sağlam*, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

51. Başvurucu tarafından ileri sürülen diğer iddialar, Derece Mahkemesince delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin olup Mahkeme kararında bariz takdir hatası veya açık bir keyfilik oluşturan bir durumun da bulunmadığı dikkate alındığında ihlal iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

52. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Özel Hayatın Gizliliği ve Haberleşme Özgürlüğünün İhlal Edildiğine İlişkin İddia

53. Başvurucu, Ceza İnfaz Kurumunda çıplak aranması nedeniyle bir ay süreyle ziyaretçi kabulünden yoksun bırakılmasına dair disiplin cezası verildiğini, verilen disiplin cezasının mahiyeti nedeni ile haberleşme özgürlüğü ve ailesi ile ilişki kurma hakkının kısıtlandığını belirterek Anayasa'nın 20. ve 22. maddelerinde tanımlanan özel hayatın gizliliği ve haberleşme özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

54. Başvurucunun disiplin cezasının süresi, ailesiyle haberleşmesinin tamamen kesilmemesi, ziyaret dışındaki haberleşme imkânlarının kısıtlandığına dair bir iddiasının olmaması nedeniyle açık ve görünür bir ihlalin olmadığı değerlendirilmiştir.

55. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinin KABULÜNE,

B. 1. İşkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Özel hayatın gizliliği ve haberleşme özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

C. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 339. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca tahsil edilmesi mağduriyetine neden olacağından başvurunun yargılama giderlerini ödemekten TAMAMEN MUAF TUTULMASINA 6/4/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ